

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди
Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

МАЛ ЧЕМНЕРИН БЕЛЕТКЭЭРИ ШАЛЫПЧЫ ФРОНТ

Бүтү совет удуз ишчилер, баштай Ленин орденниң Тыва АССР-иниң ажил-ишчилери СЭКП-иниң XXIV съездинин төөгүтү шийтирлерин удуз юдурутукшун-биле утуш, оку аммыралга боттадырар дөп чыгар-даа аажок удуз күжүлүшкүниң удуз-руш, хей-агт күрөң ажилдан турар. Көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери чоотка чаа мал ажилынын продукция-зын садар талазы-биле чарты чыдын планның онал-дазы чедикшиңиң күсеткен дугайында репортташ. Республиканың бүтү районны, а харын-даа олардың ажал хойу тоску беш чыдын баштайгы чылын бери чартынын ут, сүт, дүк садыр талазы-биле планның оналдаларын азын амыр күсеткен.

Ол чедикшиң өөрүшкү дайынчылар турар болган. Тываның көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери болушун бешки чылын чедикшиңиң күсеткен шийдиң дугайында репортташ. Тываның көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери баштайгы чылын бери чартынын ут, сүт, дүк садыр талазы-биле планның оналдаларын азын амыр күсеткен.

Республиканың көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери баштайгы чылын бери чартынын ут, сүт, дүк садыр талазы-биле планның оналдаларын азын амыр күсеткен. Республиканың көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери баштайгы чылын бери чартынын ут, сүт, дүк садыр талазы-биле планның оналдаларын азын амыр күсеткен.

СЭКП-иниң XXIV съездинин шийтирлерин дүшүрүп, партия обкомунун ийгилигү республиканың колхозтарында болган советтар-дың малдык чөвүлелин тургузушун азын амыр күсеткен. Республиканың көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери баштайгы чылын бери чартынын ут, сүт, дүк садыр талазы-биле планның оналдаларын азын амыр күсеткен.

Ийгилиг болза-даа чамдык черлерде мал чемнерин бугурун чөвүлелин азын амыр күсеткен. Республиканың көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери баштайгы чылын бери чартынын ут, сүт, дүк садыр талазы-биле планның оналдаларын азын амыр күсеткен. Республиканың көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери баштайгы чылын бери чартынын ут, сүт, дүк садыр талазы-биле планның оналдаларын азын амыр күсеткен.

Совет партия-чазак делегациязын МАР-же үнүпкен

Моол уласте революциянын 30 чыл онгога тураскаан байырагына кыр-жири-биле Моолун Араттын революстүлүк мамияны Тон Комитетинин болган Моол Арат Республиканың чазактын чазак-чазак баугар СЭКП ТК-иниң Чөвүлелин тургузушун азын амыр күсеткен. СЭКП-иниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы А. Н. Монгуш баштайгы совет партия-чазак делегация-зын июль 7-де Москвадан Улаш-Баторже үнүпкен.

Делегациянын составында — СЭКП ТК-иниң секретары М. С. Солоньев, СЭКП ТК-иниң кезикчүсү, Казах ССР-иниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Б. Аш-...

С. К. ТОКА, СЭКП ТЫВА ОБКОМУНУҢ БИРГИ СЕКРЕТАРЫ

Мал чемниң бүтү чартык чыда журмакчылар тургузуш азын амыр күсеткен. Республиканың көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери баштайгы чылын бери чартынын ут, сүт, дүк садыр талазы-биле планның оналдаларын азын амыр күсеткен. Республиканың көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери баштайгы чылын бери чартынын ут, сүт, дүк садыр талазы-биле планның оналдаларын азын амыр күсеткен.

Тармак мал чем култураларында чамдык черлерде мал чемнерин бугурун чөвүлелин азын амыр күсеткен. Республиканың көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери баштайгы чылын бери чартынын ут, сүт, дүк садыр талазы-биле планның оналдаларын азын амыр күсеткен. Республиканың көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери баштайгы чылын бери чартынын ут, сүт, дүк садыр талазы-биле планның оналдаларын азын амыр күсеткен.

Ийгилиг болза-даа чамдык черлерде мал чемнерин бугурун чөвүлелин азын амыр күсеткен. Республиканың көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери баштайгы чылын бери чартынын ут, сүт, дүк садыр талазы-биле планның оналдаларын азын амыр күсеткен. Республиканың көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери баштайгы чылын бери чартынын ут, сүт, дүк садыр талазы-биле планның оналдаларын азын амыр күсеткен.

Мал чемнеринин белетке-лиде ажилдан турар хову ажилдыктарынын, малчы-нарын, метанаторларынын ий-танды култура-амыды-даа байдалдарын тургузуш талазы-биле бүтү түзүш бисте чамдык черлерде база кыл-байн турар. Чамдык черлерде оларын күш-азыны, полит-кижизилдигин ажилды ам-...

СЭКП обкомунун ийгилигү республиканың XXIV съездинин төөгүтү шийтирлерин удуз юдурутукшун-биле утуш, оку аммыралга боттадырар дөп чыгар-даа аажок удуз күжүлүшкүниң удуз-руш, хей-агт күрөң ажилдан турар. Көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери чоотка чаа мал ажилынын продукция-зын садар талазы-биле чарты чыдын планның онал-дазы чедикшиңиң күсеткен дугайында репортташ. Республиканың бүтү районны, а харын-даа олардың ажал хойу тоску беш чыдын баштайгы чылын бери чартынын ут, сүт, дүк садыр талазы-биле планның оналдаларын азын амыр күсеткен.

Республиканың колхозтары болган советтар мал чем култураларынын тармактын дооскан. Ам оларын база бир өң чутула сорулгазын тармактын ажилдыктарын тургузуш талазы-биле бүтү түзүш бисте чамдык черлерде база кыл-байн турар. Чамдык черлерде оларын күш-азыны, полит-кижизилдигин ажилды ам-...

СЭКП обкомунун плenumу шийтирлерин удуз юдурутукшун-биле утуш, оку аммыралга боттадырар дөп чыгар-даа аажок удуз күжүлүшкүниң удуз-руш, хей-агт күрөң ажилдан турар. Көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери чоотка чаа мал ажилынын продукция-зын садар талазы-биле чарты чыдын планның онал-дазы чедикшиңиң күсеткен.

Бүтү чурттарнын пролетарийлери, каттыжыңар! Бүтү совет удуз ишчилер, баштай Ленин орденниң Тыва АССР-иниң ажил-ишчилери СЭКП-иниң XXIV съездинин төөгүтү шийтирлерин удуз юдурутукшун-биле утуш, оку аммыралга боттадырар дөп чыгар-даа аажок удуз күжүлүшкүниң удуз-руш, хей-агт күрөң ажилдан турар. Көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери чоотка чаа мал ажилынын продукция-зын садар талазы-биле чарты чыдын планның онал-дазы чедикшиңиң күсеткен.

Ийгилиг болза-даа чамдык черлерде мал чемнерин бугурун чөвүлелин азын амыр күсеткен. Республиканың көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери баштайгы чылын бери чартынын ут, сүт, дүк садыр талазы-биле планның оналдаларын азын амыр күсеткен. Республиканың көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери баштайгы чылын бери чартынын ут, сүт, дүк садыр талазы-биле планның оналдаларын азын амыр күсеткен.

Мал чемнеринин белетке-лиде ажилдан турар хову ажилдыктарынын, малчы-нарын, метанаторларынын ий-танды култура-амыды-даа байдалдарын тургузуш талазы-биле бүтү түзүш бисте чамдык черлерде база кыл-байн турар. Чамдык черлерде оларын күш-азыны, полит-кижизилдигин ажилды ам-...

Эрлин районун «Морен» колхозунда комсомолчу кыс Светлана Эртинс сүт-баран фермазында саанчыл ажил-дап турар. Бодуш күт-ажычы аммыралын ферма-дан эгезин, ол муракты салгычларын арга-дуржу-ганы кызымхайы-биле шийткен ап, оод-биле калы хей-пийиниң ажилына ийкейлиг кирип турар.

ЧУРУКТА: Тыва АССР-иниң Дээди Советиниң депутаты комсомолчу Светлана Эртинс. А. МЕЛЫНОВТУҢ ФОТОУ.

Эрлин районун «Морен» колхозунда комсомолчу кыс Светлана Эртинс сүт-баран фермазында саанчыл ажил-дап турар. Бодуш күт-ажычы аммыралын ферма-дан эгезин, ол муракты салгычларын арга-дуржу-ганы кызымхайы-биле шийткен ап, оод-биле калы хей-пийиниң ажилына ийкейлиг кирип турар.

Мал чем ишчилерге дузалаан

Улут-Хем районда Жданов атыг советтүн ажил-ишчилери болган советтар мал чем култураларынын тармактын дооскан. Ам оларын база бир өң чутула сорулгазын тармактын ажилдыктарын тургузуш талазы-биле бүтү түзүш бисте чамдык черлерде база кыл-байн турар. Чамдык черлерде оларын күш-азыны, полит-кижизилдигин ажилды ам-...

Сиген шөвүгө дугайында 19 трактор ажилдаар, оон-биле калы Чоураа 5 трактор машиназын сген кезер, база машина барас алаак арам, донгизиктерин чер-лерин сген 50 санын хол калдыры-биле кезер деп турар. Сиген кезер машиналарын сген кызымхайы алаак ажил кирип турарлар бар. С. Кызыл-оол, В. Манчык, С. Сокит-оол, С. Дамырып сген-тегени эки тынарлыг чоруткан.

Оон-биле калы совет 100 тонна сенажы калып белет-кеер сорулганын салан. 50 тонна бугу-бүрү белет-кеер ажил чоруп эгезин. Оон арга бүрүз 100 кг ажил белет-кеер оналгалыг. Июнь 28-ге чедир 11 тонна бугу-бүрү белет-кеер ажил. Ону калылар кышчаларында апы-рып асылган турар.

Ждановчулар СЭКП-иниң XXIV съездинин төөгүтү шийтирлерин удуз юдурутукшун-биле утуш, оку аммыралга боттадырар дөп чыгар-даа аажок удуз күжүлүшкүниң удуз-руш, хей-агт күрөң ажилдан турар. Көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери чоотка чаа мал ажилынын продукция-зын садар талазы-биле чарты чыдын планның онал-дазы чедикшиңиң күсеткен.

С. НАМЧАВ.

Хүлээлгезин күсеткен

Улут-Хем районун «Х Хура» колхозунун ажил-ишчилери бирги чартык чыда нодө ажил-агылдың ажил-ишчилери баштайгы чылын бери чартынын ут, сүт, дүк садыр талазы-биле планның оналдаларын азын амыр күсеткен. Республиканың көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери баштайгы чылын бери чартынын ут, сүт, дүк садыр талазы-биле планның оналдаларын азын амыр күсеткен.

Колхоз 60 чылы 58 кода-...

С. ДУБАА.

Кол күштү — сигенче!

ТООРА-ХЕМ. (Радио-биле). «Тоора-Хем» колхозунун ажил-ишчилери чыдын баштайгы чартынын ут, сүт, дүк садыр талазы-биле планның оналдаларын азын амыр күсеткен. Республиканың көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери баштайгы чылын бери чартынын ут, сүт, дүк садыр талазы-биле планның оналдаларын азын амыр күсеткен.

Амгы үдө советтүн ажил-ишчилери бугу күжүн сген кезиндегине салып, бирги эгезке арга иштинде сген кезер деп шийтирлерин күсеткен. 136 тонна эт салып, 124 хуу дүк-желек, 62 тонна сүтү дүк-желек, 8 тракторну база ажил-дап турар.

Амгы үдө советтүн ажил-ишчилери бугу күжүн сген кезиндегине салып, бирги эгезке арга иштинде сген кезер деп шийтирлерин күсеткен. 136 тонна эт салып, 124 хуу дүк-желек, 62 тонна сүтү дүк-желек, 8 тракторну база ажил-дап турар.

Амгы үдө советтүн ажил-ишчилери бугу күжүн сген кезиндегине салып, бирги эгезке арга иштинде сген кезер деп шийтирлерин күсеткен. 136 тонна эт салып, 124 хуу дүк-желек, 62 тонна сүтү дүк-желек, 8 тракторну база ажил-дап турар.

Күш-ажылы чедикшиңер

САРЫГ-СЕН. Каа-Хем районун малчылар тоску беш чыдын баштайгы чылын бери чартынын ут, сүт, дүк садыр талазы-биле планның оналдаларын азын амыр күсеткен. Республиканың көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери баштайгы чылын бери чартынын ут, сүт, дүк садыр талазы-биле планның оналдаларын азын амыр күсеткен.

Ажы-агылдарын «Кызыл туу» советтүлүк муракты богу, күрүгө көдө ажил-агыл продукцияларын садырынын чартык чылын амыр боттадырар.

С. МОНГУШ.

Каа-Хем районун төөгүтү шийтирлерин удуз юдурутукшун-биле утуш, оку аммыралга боттадырар дөп чыгар-даа аажок удуз күжүлүшкүниң удуз-руш, хей-агт күрөң ажилдан турар. Көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери чоотка чаа мал ажилынын продукция-зын садар талазы-биле чарты чыдын планның онал-дазы чедикшиңиң күсеткен.

БИСТИН КОРР.

Көдө ишчилерге дузалаан

ШАГААН-АРЫГ. Мал чем-иң белеткен чүдө нодө ажил-агылдың ажилдыктарынын хей-агт, а бүтү удуз-руш терөө. Ийгилиг Шигаан-Арыг хойорынын бугу-бүрү белет-кеер ажил алаак ажил кирип турарлар бар. С. Кызыл-оол, В. Манчык, С. Сокит-оол, С. Дамырып сген-тегени эки тынарлыг чоруткан.

Эртинс шийтирлерин удуз юдурутукшун-биле утуш, оку аммыралга боттадырар дөп чыгар-даа аажок удуз күжүлүшкүниң удуз-руш, хей-агт күрөң ажилдан турар. Көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери чоотка чаа мал ажилынын продукция-зын садар талазы-биле чарты чыдын планның онал-дазы чедикшиңиң күсеткен.

Район төөгүдө 200 хуу кыс калыны ишчилерине дузалаан. Түпкүлүндө 20 тонна бугу-бүрү ажил-агыл-ларга белеткен бергес.

Шөф дузалаан көргү-дериң район аммыралын колхозтун ийкейлиг кирип турар. 54 аммырал ажил-агыл «Х Улут хура» колхозу 40 чедир бугу-бүрү белет-кеер.

Улут-Хем районун Жданов атыг советтүн ажил-ишчилери болган советтар мал чем култураларынын тармактын дооскан. Ам оларын база бир өң чутула сорулгазын тармактын ажилдыктарын тургузуш талазы-биле бүтү түзүш бисте чамдык черлерде база кыл-байн турар. Чамдык черлерде оларын күш-азыны, полит-кижизилдигин ажилды ам-...

С. НАМЧАВ.

Бирги чартык чыда 180 тонна сүтү күрүгө садыр турган, 230 тонна дүк-желек, оналгалын ийкейлиг ажил боттадырар. Эт, дүк дузалаанын планы база күсеткен.

Малды баш санын көдө-дир, продуктузун бештер дөп шийтирлерин ажилдан турар малчыларын салы чыл кезген тулум көүлөп. Оларга саанчыллар Хоруу Лыдырат, Валентина Борбак-Кара, Хой-жулар Ондар Дөкпер-оол, Сид-балла-оол болган өскө-дөдө тамааржыр.

С. ДУБАА.

Баштайгы сарааттар

Тес-Хем колхозтары болган советтүн ийгилигү мамията чедикшиңиң күсеткен. «Ак-Эрик» колхозтун Агар ховузда 16 сараат азы 67 тонна сген тургузтуган. «Чоураа» колхозтун бир аспозу Калдак-Хамар арты-да сгенни кестери кирип. «Тес-Хем» колхозтун сген-ишчилери хымырын болган сген кезиндегине база чоруда берген. К. МААДЫ.

Идеологтүг ажилдың дуржулазындан

Дээштиг, чедингир болган

тодаргай хейрин кири-деп чутулап болур. Автоаппараттың ажил-бүрү алдында беш мергендик туку эртенгилерин кү-жүлүшкүниң удуз-руш, хей-агт күрөң ажилдан турар. Көдө ажил-агылдың ажил-ишчилери баштайгы чылын бери чартынын ут, сүт, дүк садыр талазы-биле планның оналдаларын азын амыр күсеткен.

Амгы үдө советтүн ажил-ишчилери бугу күжүн сген кезиндегине салып, бирги эгезке арга иштинде сген кезер деп шийтирлерин күсеткен. 136 тонна эт салып, 124 хуу дүк-желек, 62 тонна сүтү дүк-желек, 8 тракторну база ажил-дап турар.

Амгы үдө советтүн ажил-ишчилери бугу күжүн сген кезиндегине салып, бирги эгезке арга иштинде сген кезер деп шийтирлерин күсеткен. 136 тонна эт салып, 124 хуу дүк-желек, 62 тонна сүтү дүк-желек, 8 тракторну база ажил-дап турар.

Амгы үдө советтүн ажил-ишчилери бугу күжүн сген кезиндегине салып, бирги эгезке арга иштинде сген кезер деп шийтирлерин күсеткен. 136 тонна эт салып, 124 хуу дүк-желек, 62 тонна сүтү дүк-желек, 8 тракторну база ажил-дап турар.

Ш Ы Н

Ыраккы Чөөн чүктүн Бакузу

Сөөлү чылдарда Сахалинде нефть болгаш газ-биле байлак дыка хой чар-баш пичилген тыпкан. Ый-чаваш Охотское далай оркнтеринде нефть-биле байлак черлерин дилеп, тыварыга уугу кичиригенин салып турар. Оң түнеленде далай кырындан чеди кезек черге калбак пичилген ажилдарын кылып, оң дүвүн казып үткөн. Охотское далайнын оркннде Оланту дээр дүмчүктан чоорту далай адаанче хандыр чер уугу ажилдарын бир-де дүгээринде кылып чоруткан.

Чоокта чаа Оха—Амурда-Комсомольск аразында нефть дымчактар коолайын аныкталда килгире болгаш оң дуу-лаам-биле Ыраккы Чөөн чүктүн нефть болбаарындар бүдүрүлгө черлерин нефтин саксаал чокаа ап аездер. Нефть дымчакчызын уугу 600 кире километр болгаш оң бир чымызын Татар өдү-нүн дүвү-биле салган. Сахалинде нефть үлетпүрүнүч мчлар палымын хожуун турары Бүтү Ыраккы Чөөн-чүктүн экономиказына уугу уугу-дуулам.

Сөөк беш чылдын үезинде нефть үлетпүрүнүч кол-кол ажилдарга телемеханизацияны болгаш автоматизацияны калба-биле аныктап аездер болгаш. Оларнын дуулам-биле башкарыла чериден-не нефть үндүр сурдур чер-сөөктерин болгаш чер иштинде насостарын ажилын

хайгаарып, чорудар аргалыг апарган.

Чоокта кезир үеде нефтин болгаш газтын пичилген тыпкан куралдарын дыка көвүдөдир элден каш хемчег-лерин аныктап кылган, бот-таандыр деп көрүп турар. Оң түнеленде 1975 чылда Сахалинде нефтин казы-наны чылда 5 миллион тонна, газы—5—6 миллиард кубометр, пичилген ажилдары—200 муң метр чедир апар.

Сахалинде «Ыраккы Чөөн чүктүн Бакузу» деп адап турары-даа чөптү. Сахалинде нефтин Ыраккы Чөөн-чүктүн, Чөөн Сибирин бүтү бууңдарында болгаш дашы-кыже-даа элбө-биле агып чоруп турар.

ЧУРУКТА: «Сахалинде» каттыкчыларын оң дээр бригадаларын уугу-дүлү, Социалист Күш-ажылды Маадры, РСФСР-нин Дээди Советинин депутатты Борне Васильевин Воронков. Оң ачы-халыкын Төрөн чүрт бедн-биле үнелген. Ол ийн Ленин орден-биле, «Кадыр болгаш Мааска» адын медал-биле, «В. И. Ленинни төртү-түгөн хунууден бээр 100 чы-лын демдегелээ» юбилей медалы-биле, «СССР-нин нефть тывар үлетпүрүнүч тергенин» деп демек-биле шапчактан. Воронковтун бригаданы эң ханы 25 кулукту каскан. Ам Оха деп черде 4000 метр ха-ны кулукту казып турар.

В. ВЕЛИККАНИНИН ФОТОСУ. (СЭТА-нын фотохрониказы).

СЭКП-нин XXIV съездинин төөгүлүг шийтирлерин амыдыралга боттандыр даш, Бин-Хем районун «Саян» совхозун ажил-ишчилери тоску беш чылдын баштайгы чымында алган хүдээгелерин чедикшигнин күүсөдир турар. Мал ажилынн продукция-зын бүдүрерин болгаш кү-рүнеге садарын, малдын баш санын чүзүн аайы-биле өстүрерин чартык чы планнарын хуусаа бетинде совхоз күүсөдир. Ажил-ишчилерин социалист хүдээгелерин боттандырамын совхозта улусчу контролдер уугу кириген.

Партиянын XXIV съездинин Директивааларын уугу-дүлү болгаш, совхозта улусчу контроль болуу контролдерга, бүдүрүгенин мурнакчыларын болгаш специалистерин хаара туткан, совхозтун ажил-агый чорудуламын хыналданы шыгытыраткан. Совхозта үш контроль болуу ажилдап турар. Болуктерин болгаш посту-ларын оларнын бюролары уугутуп турар. Мал болгаш чер ажилынн, экономика бол-гаш туугу, садыг болгаш хан-дырыга талаам-биле улусчу контролдуң секторлары тур-густунган.

Улусчу контролдуң кол бө-түнүч мал ажилынн тала-зы-биле секторун мурнакчы саанчы Т. Матина, чер ажи-лынн болгаш механизация секторун комсомолчу-амяк-тар бригадаларын бригадир Ю. Федоренко, культура бол-гаш амыдырал хандырылга секторун амякче пунктунун орденкайы А. Фунтикова уугутуп турар. Фермаларга, хойжу болгаш хур бригадала-рында түр 5 постуны тургус-

кан. Улусчу контролдуң ажил-чорудуламында 90 ки-жи хаара туттунган.

Улусчу контролдуң кол бө-лүү ажилынн планын квар-тал аайы-биле тургузуп турар. Планныг хыналдаларын бот-тандырада көдө Советтин доктаамал комиссияларынн, профсоюзунн болгаш «Ком-сомолчу прожектор» отряды-нын киражтеги-биле чорудуп турар. Хыналдаларын чоруда-рынн мурунда улусчу кон-тролдерларынн хуралын чында-дыган, мурнакчы дуржула-рын неггедир болгаш четте-стерин илередир сорулгаларын салып алган. Хыналдаларын түнелин контроль болуктери-нин, коллективтерин хура-ларынга чугаалажып коор. Четтестерин чайладыр хемчег-лер алыры-биле совхозта парт-комче, дирекцияже, көдө Со-веттин күүсөдир, район-нун улусчу контроль комите-диче чорудуп турар.

Күрүн планнарын боттан-дырамын, бүдүрүгенин ажилынн бедиринин тала-зы-биле партиянын, чазактын айтышкынарынн күүсөдир даш, совхозта улусчу кон-троль болуу чамды ажилдар-ын чоруткан. Куралдарынн тывар болгаш ажилдар, про-дукцияны шыгарын экижи-дер, социалист өнү-хөргө-ни камгалаа, ажил-агыйжы эвес чоруктарын илередир,

күш-ажылдын сагыла-чуру-мун быжыглаар талаам-биле контролдерлар күрүнө ужу-рудузгалы ажилдарын кылган.

СЭКП-нин XXIV съездинин төөгүлүг шийтирлерин амыдыралга боттандыр, ни-тинин хөргөгизинн камгал-га, кадагалалы даш демисел-ге совхозтун дирекциянын болгаш партия организация-нын идегедир дуулаакчызы улусчу контролдер болу бер-ген. Оттуулар чүдүдү, электр-энергияны, ажил шагин, де-рилдерин, транспорттун че-сек-херекселерин ажилгыг ажилдарын, ажилчыларынн акжидеринге контролдер кол кичээгенин салып турар.

Салбырлар, бригадалар, фер-малар бот-браттарын аразы-га хыналда чорударын улусчу контроль болуктери организа-тап келген. Идиг хыналданы кылдыр чорук, дуржуламынн сачурун, мурнакчы дуржу-лагын неггедиринге, четте-стерин илередиринге уугу ужу-рудузгалы. Часкы хову ажилынн үезинде № 1, № 4 хову бригадаларынн аразы-га хыналданы чоруткан. Бри-гадаларынн кайзынын-даа күүсөдир ажилдарынн шы-лары куу болган. Хыналда-нын түнелин бригадаларынн кижигинерин болгаш кон-тролдерларынн каттышкан ху-ралына чугаалажып көргөш, не-

меде төлөвир тывыспазын шийтирлелген.

«Саян» совхозта улусчу контроль болууң ажилында база бир ажилгыг дуржула болза, кожом ажил-агый-би-ле аразында хыналда чорудуп турары. «Өвк» совхозу-биле чоокта чаа аразында хыналда чоруткан. Кайы-даа ажил-агыйда контролдерлар боттары-нын харылап турар участо-ктарын баштай хынаап, ара-зын хыналда чоруткан. Дур-жулга чоруктуң ол ажил-гыг болган.

Улусчу контролдуң болук-тери болгаш постуларын туугу материалдарынн ажилгалы болгаш кадагалалы, магазин-нерде бараанарынн өртөкте-рин хажытызы, малдын чаш төдүгүн үчүдү, ажалга-те-жээгези даш контролду шыгытыраткан. Болуктерин, постуларынн контролдерлар хыналдаларга идегелгир ки-рип келген. Четтестерин иле-редир, партия организация-зынга, көдө Советке, дирек-цияга болгаш ажил-агыйжы специалистеринге чотуур дуу-ламын көргүзүп турар. П. Ко-лов, М. Мөнгө, Н. Көк-оол, С. Мөнгө болгаш өскө-даа кон-тролдерлар контроль болуу тур-густунган бээр үр-түнел-дик хыналдаларын чорудуп келген.

Эртениң чедикшигнин болгаш мурнакчы дуржуламын

шигээдиринге совхозта кон-тролдерларынн идегелгир бе-дир. Ажил-агыйжы хову ажилдакчыларын чер ажи-лын сайырадырыңче ки-чээгенин салган. Кызыл-тас-тын «Саратовская-29» бол-гаш «Скала» дээр сорттарын совхоз чыл бүрүдө чашып та-рып турар. Тараа шөдүң 60 ажил хуузуңа бири болгаш ийги суртун үреинерин ча-гып, чыл-бүрү бедик дүжү-тү ап келген. Суггарылганы чашкынадыр арга-биле чо-рудуп турар. Бо чылын 8641 гектар шөлге 8400 тонна одекти төккөн. 5200 гектар тарылга шөлүңе химикит хо-раннашкынын чоруткан. Чер ажилын сайырадыр талаам-биле хемчегелерин улусчу кон-тролдер доктаамал хыналда-да тургускан.

Улусчу контролдуң болук-терин болгаш постуларынн ажилын совхозта партия ор-ганизация кичээгеге ап, чо-руткан хыналдаларынн тү-нелин партбюрога, коммуни-стерин хуралдарына чугаала-жып турар. Болуктерин бол-гаш постуларынн дайныр кү-жү коммунистер, комсомолчу-лар болу берген. Контролдер-ларда 37 коммунист, 22 ком-сомолчу ажилдап турар. Олар дээрде даандырган ажилынга харысалгалыг, арга-дуржу-галыг мурнакчылар-дыр.

СЭКП-нин XXIV съездин-

нин шийтирлерин амыдырал-га боттандыр сорулга-биле тоску беш чылдын баштайгы чымында совхозтун ажил-иш-чилери бедиктен хүдээгелерин организаастап, күрүнөге са-дар бола мал бүрүдүнүң өртү-мүс дашыг денжигин 370 кг, хойнуу—45 кг чедир, бир хойданна 2,72 кг дүктү кы-гып алдыр. Төрүүр 100 инек-тен-не 85 бызааны, төртүр 100 хойга онаштыр 90 хура-ганын камгалап алдыр. Саар инектен-не 1700 кг сүттү саап алган, 1440 тонна сүт-тү күрүнөге садар. Кызыл-тастын бир гектарынданна 12,2 центнер дүжүтү өстү-рүп, нити чымыдазын 12,9 муң тонна чедиргеш, күрүнө шыжамырынга 3,7 муң тон-наны киирер.

Совхозтун ажилчыларынн социалист хүдээгелеринн күүсөдир даш улусчу кон-тролдуң болуктери, постула-ры, секторлары болгаш түр постулары участок бүрүдүдө хайгааралы күштердирген. Улусчу контролдер бүдүрү-дө шүүт ажилдамышаан, хы-налдаларын доктаамал чору-дуп турар.

А. СОПТА, Тыва АССР-нун улусчу контроль комитетинин инспектору.

ХООЛААШТЫН МАЛЧЫНЫ

«Малчын» колхозтун сар-лык кадарчыны Донгак Очур кодан малын Тоолалыг бажы Хоолаашта чайлагалып чедип келген. Ук чайлагал малчын болуун Варлык хемде турлаг-жаан кыштаа Кош-Ой-Бажы деп черден кижүп келген. Орук кадыр-берт болгаш Тоо-лаалыгын каш-даа черден ке-жер. Көкөрдө чүгө сарлык шарыларына чүдүрүп. Кыш-тагдан чайлаг чедир алдан ки-ре километрин өртө.

Көкөрдө дажыг чедирери-биле ийн удаа чүдүртүнер. Чайлаг чедип алдыр ол хире берге-даа болза, мал секир-ип алдыр он каш катан үне-лин Очур эки билер, илчаван-гаш ол мога-шылга бодавян, кадыр-берт орутуп чайлагал келер.

Очур колхозтун малын 1958 чылдан бээр кадырып келген. Варык он үш чыл дургузунда бо бөдүүн ишчи өвүнү ээзи Хоомушкү Хүдү-биле кады, тө-рүүр сарлыктар малдап турар.

Олар чылдың-на багай эвес түнелдерин чедип ап, Мөң-гүн-Тайгада ат-сугарыг апар-ган. Сөөлү үш чылдарда олар-нын көргүзүлгери мындыг. Төрүүр 100 сарлыктан 1968 чылда 94, 1969 чылда 95, 1970 чылда 96 бызааларын менди доруктуруп, сарлык бү-рүдүн 0,3 грамм дүктү кыргып ап, чылдың-на 4—5 тонна сиегенин бөдүүн кү-жү-биле белетеп ап келген.

Тоолалыгын малчыны Донгак Бөрөтенович Очурга 1969 чылда Тыва АССР-нин Дээди Советинин Президиуму Тыва АССР-нин алдарыг малчыны деп хүндүлүг атты тывыскаан.

Д. Очур тоску беш чылдын баштайгы чымында көсүк че-дикшигниндег ажилдап тур-гар. Төрүүр 95 сарлыктары-нын 86-зы бызаалапкан. Бы-заалар менди. Малчын бо чи-лын 100 инектен 100 бызаа-ны камгалап алыр социали-ст хүдээгезин күүсөдир чы-гаан. Ол 5 тонна сиегенин кезип алдыры-биле Кош-Ойда үш ге-ктар черин дажып бо чазын аштап алган. Инда ам сиегени көдөйгөй берген.

Чоокта чаа Очурнун амыды-ралына база бир чутуга бо-луушкун болган—олу СЭКП кежигүнүнн кандидатына хүлээн алган.

А. БЕГЗИ.

ЧУРУКТА: Ак-Довурак хоорайда эмнелгениң дүрген ду-за чедир станциянын мурнакчылары фельдшер Людмила Вилежанни-биле чолаачы Александр Иванов. Ол хоорай-нын болгаш Кызыл-Мажалыктың чурттакчыларыга эмчи-ниң дүрген дуузын чедирерин бо аныктар дымчартып болгаш палымын күүсөдир турарлар.

О. ОХЕМЧИКТИН ФОТОСУ.

ДОНДА РОСТОВ ХООРАЙГА ЛЕНИН ОРДЕННИ ТЫВЫСКАН

ДОНДА РОСТОВ. (СЭТА-нын куур). Ажил-агый бол-гаш культура тургузуушкуну-на, үлетпүр бүдүрүгенин, мылгыма машина туудушкуну-нун адырларын хөжүдүр таалам-биле беш чыл планын дашлааларын күүсөдиринге хоорайнын ажилчы чон-нарынн чедип алган уугу чедикшигнин даш Донда Ростов хоорайны Ленин орден-биле шапчактан.

Орденни тышсырынга ту-раскаастаан байырыг хурал М. Горький аттыг шии теат-рынга болган. Оң киржикчи-лери СЭКП Төв Комитетинин секретары К. Ф. Катутшеви чымы-биле уткан.

Хундуугу президиуму СЭКП ТК-нын Политбюрозу составтыг кылдыр уугу көдүрүшкүнү-биле сонгаан. Партиянын Төв Комитетинин СЭКП-нин Дээди Советинин Президиумунун Совет чазактын өмүсөндө К. Ф. Катутшеви бедик шапчак-биле холбаштыр хоорайнын ажил-чыларынга, инженер-техник-тин ажилдакчыларынга, бүтү ажил-ишчилеринге чүрөктүн ханымалдан байыр чедирген. Донда Ростов хоорайга Ленин орденни тышканын хоорай-нын ажилчы чоннарынн ачы-халылаам, сөөк беш чыл планын күүсөдир, бистин чүрүтүуска коммунист, тур-гузуушкунун планнарын чедикшигнин боттандыр та-лаам-биле Ростов партия ор-ганизациянын уугу ажил-чы бедн-биле үнелээгенин хөргөдир дээрин ол дем-дээ.

СЭКП-нин XXIV съездинин төөгүлүг ужу-дүзүмн дедегелээ, К. Ф. Катутше партиянын экономика шийтирлеринн каттыкчыларынга доктаа, сөөк беш чылдын сорулгаларынн күүсөдиринге Ростовтун ажил-ишчилерини, Ростов партия органи-зациянын киргеген салым-шыннаын дугайы чугаалаан. Беш чыл дургузунда хоорай-нын үлетпүр продукция бү-дүрүшү үндүрүн 1,4 катан ко-зүткөдү, а машина туудуш-кувуун кол адырынн бүдү-рүгезинн хемчээли 42 хуу өскөн.

Оратор улус ажил-агыйнн өргөдир байкарынын сайы-раңгайладырыңче уугу ки-чээгенин уткан. Тоску беш чылдын кол сорулгаларынн дугайын чугаалап турган, К. Ф. Катутшеви демдегелээ-ни болза, ажилчы чоннарынн материалдыг чатай амыды-ралын көдүрер талаам-биле аныктан планнарын күүсөди-ринге, кол чүвө—чер-черде партия организацияларынн инициативазындан болгаш идегелгиринден, ажилчы чоннарынн хандырылганын, амыдыралын, чуртталга бай-лыктарын экижидер-биле далдарын аныктары-биле холбашка сорулгалы күүсө-диринге үндүрү берип турар ачка-хөргөдирин хууга-лаалды болгаш бидилгир аныкталарындан хамаарып турар.

Эл Л. И. Брежневтин кыл-ганы СЭКП Төв Комитетинин Отчет итлелгенинде, түнел сөзүндө, XXIV съездинин шийтирлеринде болгаш өскө-даа материалдарында партия-нын ажилдап кылганы ком-мунист шийтирлеринде тур-гузуушкунун өвүдү чаагай про-грамманын боттандырамын доктарай оруттары айткан.

К. Ф. Катутше СЭКП-нин XXIV съездинин шийтир-лерин күүсөдир талаам-биле хоорайнын партия органи-зациянын сорулгаларынн дугайын доктарай чугаалаан. Ростовтун ажилчы анжым, инженерлери болгаш эртем-деннери көдө ажил-агыйнн техника-биле чартыр чөсө-диринн хөргөңгө уугу са-лымшкынын киирер уугутур. Бо үеде «Ростсельмаштын» болгаш Тагартуунуң комбайн заводунуң коллективтеринн мурунга оваа харысалга-лыг сорулгалар тургустунган. Бистин чүрүтүшкүн тараажы-кы оларнын тараа ажаар чаа «Ива» биле «Белос» ком-байнарын майлап турар.

Бүдүрүшү үндүрер машина-ларын болгаш механизми-ринн шымарын бедир даш бүдүрүгелеринн ажилчына-рынн, инженер-техниктин ажилдакчыларынн болгаш чартыкчыларынн шуудуру демисеп бижү хемчег-биле дөткери чөптү деп, К. Ф.

Катутше чугаалаан.

Ростов чүгө үлетпүр эвес, харын уугу эртем төвү, дээди өөредилге черлеринн хоорай, бедик культураның хоорай болуу-биле суратка-нын демдегелээ, орток ком-мунизм дээр демиселге уга-лалган, идея талаам-биле үне-лиг чүдүдирин ужу-дүзү-зынга доктааган.

Донда Ростов хоорайны Ле-нин орден-биле шапчактан ду-гайында СЭКП-нин Дээди Со-ветинин Президиумунун Чар-лыг поимчав, К. Ф. Катутше олурдушканын димиттиг адыш каскан турда, орденни хоорайнын тутуга кадып берген.

СЭКП-нин Донда Ростов хооркомунуң бири секретары Н. М. Иваныкин, Социали-ст Күш-ажылды Маадры «Ростсельмаш» заводтун уугу мастери Д. В. Ефимов, шак заводунуң комсомол комите-динин секретары Виктор Бо-борников болгаш өскө-дөө-дөө хуралга чүвө чугаалаан. Ростовтун ажилчы чоннары-нын күш-ажылын бедн-биле үнелээни даш төрөн партия-га болгаш Совет чазакка сет-кил-сагыштың ханымалдан өөрүп четтиргенин илерей-дөө.

Партиянын Ростов обкомунуң бири секретары Н. А. Бондаренко Ростовтун ажил-чы чоннарынн күш-ажылын бедн-биле үнелээни даш сеткил-сагыштың ханымалдан өөрүп четтиргенин илерей-дөө, партиянын XXIV съезди-нин айтканын коммунист тургузуушкунун өндүр уугу сорулгаларын чедикшигнин күүсөдиринге боттарынын күштерин Ростовтун болгаш орденниг бүтү Доннуң ажал-чы чоннары харамнаш дээрин СЭКП Төв Комитетин-ге, СЭКП-нин Дээди Советинин Президиумуна болгаш СЭКП-нин Министрлер Чөвү-дөлөгө бузуктегир.

Байырыг хуралдыг кир-жикчилери СЭКП Төв Коми-тетинге, СЭКП-нин Дээди Со-ветинин Президиумуна болгаш СЭКП-нин Министрлер Чөвү-дөлөгө байырыг чаагай уугу көдүрүшкүнү-биле ху-дээ алган.

ДЕЛЕГЕЙ Бо Курьерде

Пхеньянга болган байырлыг хурал

ПХЕНЬЯН. (СЭТА). Июль б-да Пхеньянын хөй-ниги төлөөлекчиле р и н и ч ССРЭ-биле КВД-нун аразында найырал, кады ажилдакчыла болгаш бот-браттарын дуула-лакчыла дугайында Керонин он чыл болгашыга холбаш-тыр байырыг хурал болган. Хуралдын президиумунда ККП ТК-нын Политиктиг ко-митетинин кежигүрү, ТК-нын секретары, КВД-нун Ми-нистрлер кабинетинин Дара-жынын орадакчымы Ким Ир, ККП ТК-нын Политиктиг ко-митетинин кежигүрү, КВД-нун Министрлер кабинетинин Даражынын орадакчымы Пак Сен Чер болгаш өскө-дөө ко-рей удурутукчулар, а ол ыш-кып СЭКП ТК-нын Полит-бюро кежигүрү, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүдөлгенин Даражынын бири орадакчымы К. Т. Маурунка башта-кан совет партия-чазак тө-дөөлөрүнн кежигүрүне олурганнар.

КВД-нун Министрлер ка-бинетинин Даражынын ора-дакчымы Тен Дюн Тхэк бол-гаш К. Т. Маурунка олар хуралга чүвө чугаалааннар. Тен Дюн Тхэк ККП ТК-нын болгаш КВД-нун чазактын даасканын өзүтүр бүтү кө-рей улуустун мурунда, КВД-нун болгаш ССРЭ-нин аразында найырал, кады

рейд удурутукчулар, а ол ыш-кып СЭКП ТК-нын Полит-бюро кежигүрү, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүдөлгенин Даражынын бири орадакчымы К. Т. Маурунка башта-кан совет партия-чазак тө-дөөлөрүнн кежигүрүне олурганнар.

КВД-нун Министрлер ка-бинетинин Даражынын ора-дакчымы Тен Дюн Тхэк бол-гаш К. Т. Маурунка олар хуралга чүвө чугаалааннар. Тен Дюн Тхэк ККП ТК-нын болгаш КВД-нун чазактын даасканын өзүтүр бүтү кө-рей улуустун мурунда, КВД-нун болгаш ССРЭ-нин аразында найырал, кады

рейд удурутукчулар, а ол ыш-кып СЭКП ТК-нын Полит-бюро кежигүрү, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүдөлгенин Даражынын бири орадакчымы К. Т. Маурунка башта-кан совет партия-чазак тө-дөөлөрүнн кежигүрүне олурганнар.

КВД-нун Министрлер ка-бинетинин Даражынын ора-дакчымы Тен Дюн Тхэк бол-гаш К. Т. Маурунка олар хуралга чүвө чугаалааннар. Тен Дюн Тхэк ККП ТК-нын болгаш КВД-нун чазактын даасканын өзүтүр бүтү кө-рей улуустун мурунда, КВД-нун болгаш ССРЭ-нин аразында найырал, кады

рейд удурутукчулар, а ол ыш-кып СЭКП ТК-нын Полит-бюро кежигүрү, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүдөлгенин Даражынын бири орадакчымы К. Т. Маурунка башта-кан совет партия-чазак тө-дөөлөрүнн кежигүрүне олурганнар.

рейд удурутукчулар, а ол ыш-кып СЭКП ТК-нын Полит-бюро кежигүрү, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүдөлгенин Даражынын бири орадакчымы К. Т. Маурунка башта-кан совет партия-чазак тө-дөөлөрүнн кежигүрүне олурганнар.

КВД-нун Министрлер ка-бинетинин Даражынын ора-дакчымы Тен Дюн Тхэк бол-гаш К. Т. Маурунка олар хуралга чүвө чугаалааннар. Тен Дюн Тхэк ККП ТК-нын болгаш КВД-нун чазактын даасканын өзүтүр бүтү кө-рей улуустун мурунда, КВД-нун болгаш ССРЭ-нин аразында найырал, кады

рейд удурутукчулар, а ол ыш-кып СЭКП ТК-нын Полит-бюро кежигүрү, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүдөлгенин Даражынын бири орадакчымы К. Т. Маурунка башта-кан совет партия-чазак тө-дөөлөрүнн кежигүрүне олурганнар.

КВД-нун Министрлер ка-бинетинин Даражынын ора-дакчымы Тен Дюн Тхэк бол-гаш К. Т. Маурунка олар хуралга чүвө чугаалааннар. Тен Дюн Тхэк ККП ТК-нын болгаш КВД-нун чазактын даасканын өзүтүр бүтү кө-рей улуустун мурунда, КВД-нун болгаш ССРЭ-нин аразында найырал, кады

рейд удурутукчулар, а ол ыш-кып СЭКП ТК-нын Полит-бюро кежигүрү, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүдөлгенин Даражынын бири орадакчымы К. Т. Маурунка башта-кан совет партия-чазак тө-дөөлөрүнн кежигүрүне олурганнар.

рейд удурутукчулар, а ол ыш-кып СЭКП ТК-нын Полит-бюро кежигүрү, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүдөлгенин Даражынын бири орадакчымы К. Т. Маурунка башта-кан совет партия-чазак тө-дөөлөрүнн кежигүрүне олурганнар.

КВД-нун Министрлер ка-бинетинин Даражынын ора-дакчымы Тен Дюн Тхэк бол-гаш К. Т. Маурунка олар хуралга чүвө чугаалааннар. Тен Дюн Тхэк ККП ТК-нын болгаш КВД-нун чазактын даасканын өзүтүр бүтү кө-рей улуустун мурунда, КВД-нун болгаш ССРЭ-нин аразында найырал, кады

рейд удурутукчулар, а ол ыш-кып СЭКП ТК-нын Полит-бюро кежигүрү, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүдөлгенин Даражынын бири орадакчымы К. Т. Маурунка башта-кан совет партия-чазак тө-дөөлөрүнн кежигүрүне олурганнар.

КВД-нун Министрлер ка-бинетинин Даражынын ора-дакчымы Тен Дюн Тхэк бол-гаш К. Т. Маурунка олар хуралга чүвө чугаалааннар. Тен Дюн Тхэк ККП ТК-нын болгаш КВД-нун чазактын даасканын өзүтүр бүтү кө-рей улуустун мурунда, КВД-нун бол

